

การจ้างทำของ กับอาคารเสตมภ์

โดย...นาตองงค์ จันทรแจ่มแจ่ม

ความนำ

เราทราบกันดีอยู่แล้วว่า “การพัสดุ” หมายถึง การจัดทำเอง การซื้อ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน การเปลี่ยน การเช่า การควบคุม การจำหน่าย และการดำเนินการอื่นๆ ที่กำหนดไว้ ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 ซึ่งในที่นี้ จะได้นำเสนอเฉพาะเรื่องของการจ้างเท่านั้น และก่อนอื่น เราต้องศึกษาความหมายของการจ้างที่มีอยู่ในระเบียบเสียก่อน ได้แก่อความหมายของ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา และการจ้างออกแบบ และควบคุมงาน ดังนี้

“การจ้าง” ให้ความหมายรวมถึง การจ้างทำของ และการรับขน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการจ้างเหมาบริการ แต่ไม่รวมถึง การจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ ตามระเบียบของกระทรวง การคลัง การรับขนในการเดินทางไปราชการตาม กฎหมายว่าด้วยค่าใช้จ่าย ในการเดินทางไปราชการ การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน และการจ้างแรงงาน ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“การจ้างที่ปรึกษา” หมายความว่า การจ้างบริการ จากที่ปรึกษา แต่ไม่รวมถึง การจ้างออกแบบและควบคุม งานก่อสร้างอาคาร ด้วยเงินงบประมาณ

“การจ้างออกแบบและควบคุมงาน” หมายความว่า การจ้างบริการ จากนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา ที่ประกอบ ธุรกิจบริการ ดานงานออกแบบ และควบคุมงานก่อสร้างอาคาร ด้วยเงินงบประมาณ

กฎหมายใดที่ระบุให้ปิดอาคารเสตมภ์

เมื่อเราดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม อาทิเช่น ตกลงราคา สอบราคา ประกวดราคา วิธีพิเศษ หรือแม่กระทั่ง วิธีการพิเศษก็ตาม เมื่อเราทำไปสั่งจ้าง ขอตกลงจ้าง หรือสัญญาจ้าง สิ่งที่เรา จะต้องดำเนินการคือ การปิดอาคารเสตมภ์ตาม “พระราชบัญญัติให้ใช้ บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช 2481” หมวด 6 ว่าด้วยอาคารเสตมภ์

ค่าอาคารเสตมภ์/ผู้ที่ต้องเสียอาคาร/ผู้ที่ต้องชดเชย

หากเราจ้างทำของ เราจะต้องติดอาคารเสตมภ์ 1 บาท ของทุก จำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของ 1,000 บาท โดยให้ผู้รับจ้าง เป็นผู้เสียอาคารและเป็นผู้ชดเชยเสตมภ์ แต่เราก็สามารถชดเชยแทนได้เช่นกัน เพราะวรรคท้ายของมาตรา 107 ของพระราชบัญญัติกำหนดว่า “ให้ผู้ทรง ตราสารหรือผู้ถือเอา ประโยชน์ชดเชยแทนได้” ทั้งนี้ เรา “ชดเชย” เพื่อมิให้ใช้ เสตมภ์ได้อีก อาจโดยการลายมือชื่อ หรือลงชื่อหางราน บนเสตมภ์ หรือขีดเส้นคร่อมมาเสตมภ์ที่ปิดทับกระดาษ และลงวัน เดือน ปี ก็ได้

วิธีการคิดค่าอาคารเสตมภ์

เราแล้วว่าจะต้องติดอาคารเสตมภ์ 1 บาท ของทุก จำนวนเงิน 1,000 บาท หรือที่เราพูดกันติดปากว่า “ติดอาคาร ฟันละ 1 บาท” วิธีคิดก็คือ นำจำนวน 1,000 หารวงเงินที่จ้าง ตัวอย่างเช่น เราจ้าง 20,000 บาท หารด้วย 1,000 ก็จะได้เท่ากับ 20 บาท แต่มีวิธีที่ง่าย ๆ ก็คือ เราตัดเลข 0 สามตัวท้ายหลังเครื่องหมาย , ออกไป เราก็จะได้ราคาอาคารเสตมภ์ที่เราจะ ติดแล้ว หากมีเศษเราก็ติดเพิ่มเข้าไป 1 บาท เท่านั้นเราก็ปิดอาคาร เสตมภ์ไม่ขาดแล้ว

การจ้างตั้งแต่ 200,000 บาทขึ้นไป

เรามักบอกกับผู้ที่มาสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง การปิด อาคารเสตมภ์บ่อยครั้งว่า หากเป็นการจ้างที่มีวงเงินไม่ถึงสองแสนบาท ให้ติดอาคารเสตมภ์ แต่ถาสองแสนบาทขึ้นไป ให้ไปซื้อตราสารที่สรรพากร แล้วทำไมเราถึงตอบแบบนี้ละ คำตอบก็คือ เราปฏิบัติตามประกาศ อธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับอาคารเสตมภ์ (ฉบับที่ 37) เรื่อง กำหนดวิธีการชำระอาคารเป็นตัวเงินแทนการปิดเสตมภ์อาคาร สำหรับตราสาร บางลักษณะ ประกาศ ณ วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2538 ซึ่งมีข้อที่เกี่ยวข้องกับการจ้าง ดังนี้

ข้อ 2 ให้กำหนดวิธีการชำระอาคารเป็นตัวเงินแทนการปิด เสตมภ์ ตามมาตรา 103(3) แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับตราสารแห่ง บัญชีตราอาคารเสตมภ์ ทยหมวด 6 ในลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร

(3) จ้างทำของ เฉพาะที่รัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ว่าจ้างและมีเงินจ้าง ตั้งแต่ 200,000 บาทขึ้นไป ตามลักษณะแห่งตราสาร 4. แห่งบัญชีตรา อาคารเสตมภ์

ข้อ 3 วิธีเสียอาคารเป็นตัวเงิน

(3) สำหรับตราสารตามข้อ 2(3) ให้ผู้รับจ้างชำระ อาคารเป็นตัวเงิน แทนการปิดเสตมภ์ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ อาคารเสตมภ์ โดยต้องนำตราสารมาสลักหลังตามระเบียบของกรมสรรพากรก่อนกระทำ ตราสาร หรือภายใน 15 วันนับแต่ วันถัดจากวัน กระทำตราสารนั้น

กล่าวโดยสรุปก็คือ หากมีการจ้างทำของ ที่มีวงเงิน ตั้งแต่ 200,000.-บาทขึ้นไป เฉพาะที่รัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ว่าจ้าง ให้ผู้รับจ้างชำระอาคาร เป็นตัวเงินแทนการปิดอาคารเสตมภ์ ภายใน 15 วัน ซึ่งหากล่าช้า ผู้รับจ้างจะต้องเสียเงินเพิ่ม ดังนี้

- กรณีไม่เกิน 90 วัน เสียเพิ่ม 2 เท่า
- กรณีเกิน 90 วัน เสียเพิ่ม 5 เท่า

ในกรณีที่ผู้รับจ้างไปชำระอาคารเป็นตัวเงินกับสรรพากรนั้น ทางสรรพากรจะดูจากใบเสนอราคา แลวหักภาษีมูลค่าเพิ่ม (ถ้ามี) เพื่อให้ได้ มูลค่าสินค้าที่แท้จริง แล้วจึงคำนวณค่าอาคาร

การติดอาคารเสตมภ์/ตราสาร

เมื่อเราทำไปสั่งจ้าง/ข้อตกลง/สัญญาจ้าง เราจะต้อง ปิดอาคารเสตมภ์ที่ตนฉบับ 1 บาท ของทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท และจะต้อง ปิดอาคารเสตมภ์ที่คูณฉบับ 5 บาท

สำหรับผู้สนใจหาความรู้เพิ่มเติมสามารถเข้าไปศึกษา เพิ่มเติมได้ที่ <http://www.rd.go.th/publish/2593.0.html>

แหล่งอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช 2481 หมวด 6
2. บัญชีตราอาคารเสตมภ์ ทยหมวด 6
3. ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับอาคารเสตมภ์ (ฉบับที่ 37) เรื่อง กำหนดวิธีการชำระอาคารเป็นตัวเงินแทนการปิดเสตมภ์อาคาร สำหรับตราสาร บางลักษณะ